

---

a kutyás asszony

SZIRMAI KÁROLY

Még május elején kezdődött, amikor Ági néni, törődött kezében, bevásárló szatyrával és kis, nyiszlett alakját hintázó lépteivel, elindult a cukorgyártelepi bolt felé a szűrős, vadnarancsos bokrokkal szegélyezett árokpárt menti, vörös salakos gyalogúton. Mert honnan, honnan nem, hirtelen ott termett egy nyurga, világosbarna, fogpiszkálólábú kutya, és hozzászegődött, körözve, karikázva, futkározva kitartóan kísérve útján. Hiába toppantott feléje, hiába kiabált rá nyiszlett, vénasszonyos hangján, hogy: „Nem mégy innen!”, a melléje szegődött kutya, ha pillanatokra el is maradt, valamivel távolabbról kitartóan követte.

— Éppen te kellesz nékem — mondta mérgesen Ági néni. S fölkapva egy salakdarabot, ügyetlenül utána hajította. De csak annyit ért el vele, hogy a kutya átvette magát az árok túlsó oldalára, s időnként feléje sandítva, a cukorgyári lakóházakig követte.

Ági néni már azt hitte, hogy megszabadult tőle, de amikor végezve a bevásárlással, az árokpárti gyalogútra tért, a fogpiszkálólábú kutya ismét megjelent, s ha távolabbról is, de majdnem hazáig kísérte, s csak az egyik sarki háznál maradt el tőle.

Így tartott ez majdnem másfél hónapig, úgyhogy Ági néni hovatovább a telepiek mulatsága, gúnytárgya lett, és megjegyzést tett rá füle halatára nagy és kicsi egyaránt.

— Ni — mondták —, ott jön Ági néni fogpiszkálólábú kutyájával!

— Kutyája az öregapátoknak, nem nekem — vicsorgott mérgesen feléjük.

Végül is egy vágóhídi ember megsajnálta, és segített rajta. Ez az ember különben az elszaporodott, s időnként nagy, nyilvános lagzikat tartó és ilyenkor félelem nélkül előbúvó és nyüzsögve mászkáló patkányokat irtotta.

— Ha ezt megeteti vele — nyújtott át neki valami papírba csomagolt húshulladékot —, hát megszabadul tőle — biztosította. — De vigyázzon ám, mert a hús mérgezett — figyelmeztette.

Így történt, hogy amikor a kutya másnap reggel ismét a nyomába szegődött, megfordult, és odahajította neki a mérgezett ételt.

A kiéhezett eb nyomban nekiesett a csábító csomagnak, jobb mellső lábával leszorította, fogaival a papírburkolatot szétmarcangolta, és vi-gyorgó pofával, csámcsogva, fölfalta a vagdalékot. Utána még beletürt néhányszor orrával a szétrongyolt papírba, hátha ráakad még valami húsadékra.

S másnap már nem jelentkezett. A mérgezett étel megtette a hatását.

A következő nap Ági néni a szokottnál jóval korábban indult a megszokott gyalogúton a távolabb eső, csatorna menti kertészet felé. Hála az Istennek, többé már nem lesz a telepiek gúnytárgya — gondolta. De mikor az árokpart egy sűrű bokros részéhez ért, egyszerre — odalentről — különös nyöszörgésre lett figyelmes. Vajon mitől eredhet ez? — állt meg egy pillanatra hallgatózva. Talán valami nagyon részeg ember zuhant éjjel az árokba, vagy valaki egy leütött embert lökött be az éjszaka? — S bár utolsó elképzelése megborzongatta, mégis azt kívánta, hogy bár úgy lenne. Nem, nem is lehet más — lovalta magát bele az elképzelésbe, mert az előbbi nyögés — bár gyöngébben — újra megismétlődött.

Boldog izgalommal telt el. Íme, végre megadatott néki, hogy — mint a gyilkosság felfedezője — beszéljenek róla, foglalkozzanak vele, sőt megállítva, elkérdezzék.

Ó, csakhogy élete alkonyán ilyen megélhetett! Most már csak az a fontos, hogy a rendőrséget sürgősen értesítse. Sürgősen, mielőtt más tenné és megelőzné.

Hogy semmi időt se veszítsen, sántikáló lépteit szaporázva, elindult sietve az útjába eső, közeli cukorgyártelep felé, ahol éppen jó ismerőse, a katonás tartású és kifent deres bajuszú Nagy Gyula bácsi volt a soros portás.

— Adj Isten! — köszöntötte vénasszonyos hangján, amikor odaért.

Az meglepődve a váratlan látogatáson, kíváncsian tudakolta:

— Hát maga, Ági néni, mi járatban van?

— Meg szeretném Gyula bácsit kérni, hogy telefonáljon azonnal a milíciára, mert amint a vadnarancsbokros gyalogúton jöttem, egy sebesült ember nyöszörgését hallottam kétszer-háromszor az árok fenekéről. Ezt kéne sürgősen jelentenie.

— Ejha! — füttyentett nagyot Gyula bácsi. — No mindjárt telefonálok a rendőrségre.

Azzal befordult a kis portásfülkébe, és föltárcsázta a milíciát.

— Jó reggelt! — kezdte. — Itt Nagy Gyula portás beszél a cukorgyárból. Egy asszony van itt, kérem, s azt mondja, hogy egy sebesült embert hallott nyöszörögni a vadnarancsos gyalogút melletti ároknak egyik helyén. — És figyelmesen várta, hogy onnan mit válaszolnak.

— Igen, megértettem, kérem. Az asszony várja itt be a kiküldendő milicistát — ismételte meg a rendelkezést, s elköszönve, villájára tette a hallgatót.

— A milicista nemsokára itt lesz — mondta Ági néninek, kilépve a portásfülkéből. — Azt üzenték, hogy várja itt be — tette hozzá, s szokott katonás lépteivel a nagy vasrácsos kapu felé indult, hogy kieressen két áruval megrakott tehérgépkocsit.

Ági néni ezalatt nekitámaszkodott a portásházikó ajtófélfájának, és

elégedetten gondolt arra, hogy a sietős bejelentéssel sikerült mást megelőznie. S már előre kiszínezte, hogy a rendőrségi kiszállás mi minden-nel kecsegtetheti. Neve, mint a gyilkosság fölfedezőjéé, biztosan bekerül a lapokba is, és szomszédai, akik eddig mindig megmosolyogták vagy kigúnyolták, egyszerre más szemmel néznek reá, s vele találkozva, majd meg-megállítják, hogy a részletek felől érdeklődjenek. Milyen elégtétel lesz ez neki, a csúfnéven „kutyás asszony”-nak nevezett megalázásért.

Elkalandozó álmódosáiból a nagykapu bejáratához kanyarodó motor-kerékpár rezzentette föl. Íme, megérkezett az eset kivizsgálására kiküldött szürke formaruhás és tányérsapkás milicista, egy izmos, közép-magas, megtermett férfi, s lelépve motorjáról, a tempósan feléje tartó Gyula bácsihoz fordult.

— Maga jelentette az esetet? — kérdezte.

— Igen, én — válaszolta ő.

— S hol az az asszony?

— Ott — bökött Gyula bácsi az ajtó felé, s mindjárt oda is szólt: — Jöjjön ide, Ági néni.

Amire Ági, sántikálva, odaslattyogott, és várakozóan megállt.

A rendőr, nem sok hitelt előlegező tekintettel végigmérte, azután szük-szavúan csak ennyit mondott:

— Vezessen oda, ahol az az ember fekszik.

S motorkerékpárja kormányát fogva, elindult vele a vadnarancsos gyalogút felé, anélkül, hogy közben szólt vagy kérdezett volna valamit.

Ági néni csalódottan követte. Ő egészen mást várt, hogy a bejelentésért barátságos érdeklődéssel jutalmazza s nem kimért, hivatalos ridegséggel. Ezért szürke kendős fejét lehajtva, némán sántikált mellette. Némán, félénkké váltan, elgyávultan. Mintha csak valamivel vádoltan kísérné a rendőr, s nem azért, hogy megmutassa neki a „tethelyet”. Nemrég még abban a boldogságban élt, hogy velük találkozó ismerősei majd irigykedve nézik. Most viszont azt kívánta, hogy ne találkozzék senkivel, s mielőbb odaérjenek a helyszínre. De mivel hat óra felé közeledett az idő, egyre többen tűntek fel az úton, férfiak és nők, magányosan vagy társaságban. Egyiket-másikat már messziről fölismerte, közöttük két csúnya szájú telepi asszonyt. Nohiszen, ha ezek meglátnák, a rendőrrel... Jaj neki!

Már meg is látták, s szemük kaján kárörömmel tapadt rá. De melléje érve, tüntetően elfordították tekintetüket, és szó, köszönés nélkül haladtak el mellette. Sőt pár lépés után kacsaként visszatekerték nyakukat, s úgy élvezték, mint kíséri őt valamiért a rendőr. Csak hazaérjenek, majd lesz miről dumálni — élvezték előre.

Így vált Ági néni oly szépen kiszínezett diadalútja a megszegyenülésé, mert abból, hogy a két csúnya szájú szótlánul elhaladt mellette, semmi jót sem várhatott. Csak abban reménykedett, hogy a helyszínen köréjük verődők, a látottak alapján, nem hisznek majd a két piszkos szájú asszonynak.

Gondolataiból a rendőr türelmetlen kérdése rezzentette föl:

— Mutassa, hol az a hely, ahol az az ember fekszik.

Ági néni megszeppenve válaszolta:

— Ott, kérem, ahol az a két ákácfa látszik a vadnarancsbokrok között.

S ujjával igyekvően mutatta, hol.

— Itt vagyunk — mondta megkönnyebbülten, amikor végre odaértek. S bátorságra kapva, máris magyarul kezdte:

— Onnan, lentről hallottam, kérem, a furcsa nyögést — mutatott az árok egy tüskés bokrokkal különösen benőtt helyére. — Kétszer-háromszor is, s azért mindjárt elindultam, hogy a cukorgyári portás útján tudassam. — S ott tipegett-topogott a hely körül, hogy mit mondhatna még valamit, de semmi sem jutott eszébe.

A rendőr különben sem volt kíváncsi tovább a kotyogására. Amire szüksége volt, megtudta. Óvatosan széthajtotta a két vadnarancsbokor ágait, és lekukucskált. De a mély árok oldala úgy be volt növe, hogy nem láthatott semmit. Így nem maradt más választása, mint hogy kiteve magát a tüskék szúrásának, valahogy leereszkedjék a sűrű gízgáz között, s úgy keresse meg a valószínűleg már halott embert.

Ági néni megelégedésére, ekkor már egész csoport verődött össze körülöttük ismerősökből és ismeretlenekből.

— Mi az, mi történt? — kérdezték kíváncsian.

Ági néni, mint az eset koronatanúja, szerepe fontosságának tudatában, beavatottan tájékoztatta őket, fölcsigázva várakozásukat.

A rendőr ezalatt lenn matatott az árokfenéken. Föhallatszott, amint ide-oda topog a gízgáz taposva, keresgélően. Majd hirtelen dühös káromkodással fölkacsaringózott a szitkozódása, és tompa puffanással berúgott valamibe, majd vonszolni kezdte az árokparton fölfelé.

Nemsokára rá megmozdultak a vadnarancsbokor befelé fordult ágai, egy kinyúló erős kéz óvatosan széthajtotta őket, s a gallykeretben megjelent a rendőr mord, dühös, szürke sapkás feje. A következő pillanatban egész testével kibontakozott a bokorsűrüből, s másik kezével egy megvető Evo ti! kíséretében Ági néni lába elé hajított egy döglött, pipaszárlábú kutyát.

Majd kilépett a járdára, leverte ruhájáról a rátapadt szemetet, egymáshoz csapkodta bepiszkolódott kezét, s mint valami hitvány emberkukacot, megsemmisítően mérte végig a szégyenében összegubbadtan álldogáló Ági nénit.

— Ti budalo! — (Te idéetlen!) — mondta még neki végtelen megvetéssel, utána megfordult, motorkerékpárjára ült, s miután megindította, rá se nézve a váratlan fordulattól szóhoz sem jutó ácsorgókra, elrobogott.